

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจากระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สรุปผลได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจากระบบสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง
โดยภาพรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
- 2) เพื่อศึกษาสภาพความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจากระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถม
ศึกษา ทั้งโดยภาพรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

- 1) ศึกษาการบริหารการจากระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การเก็บ
รวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล การ
วิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นใน 4 ประเด็น คือ การ
จัดองค์กร การจัดบุคลากร การจัดงบประมาณ และการจัดวัสดุอุปกรณ์
- 2) ศึกษาสภาพความสมบูรณ์ของข้อมูล ในการจากระบบสารสนเทศใน 6 ด้าน คือ งาน
วิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่งานธุรการและการเงิน และ
งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5.3 การดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและผู้จัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน 1,352 คน และผู้จัดระบบสารสนเทศ 1,352 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie, R.V และ Morgan, D.W. ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน 300 คน ผู้จัดระบบสารสนเทศ 300 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน แล้วเลือกสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 85 คน โรงเรียนขนาดกลาง 135 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 62 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน ผู้จัดระบบสารสนเทศจำนวนเท่ากัน เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 67 คน โรงเรียนขนาดกลาง 131 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 62 คน รวม 260 คน คิดเป็นร้อยละ 86.66 ผู้จัดระบบสารสนเทศโรงเรียนขนาดเล็ก 69 คน โรงเรียนขนาดกลาง 125 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 62 คน รวม 256 คน คิดเป็นร้อยละ 85.33 รวมทั้งสิ้น 516 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยผ่านความเห็นชอบ และตรวจสอบแก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ จึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.95 แบบสอบถามมี 2 ชุด สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้จัดระบบสารสนเทศ แต่ละชุดมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และ ตอนที่ 3 สอบถามความสมบูรณ์ของข้อมูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล ในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่งผ่านสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ด้วยตนเองจำนวน 600 ชุด และรับแบบ

สอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนจำนวน 516 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.00

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ หาจำนวนความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

5.4 ผลการวิจัย

การวิจัยสรุปผล ได้ดังนี้

5.4.1 สภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และผู้จัดระบบสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษาเดียวกัน โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพภาพดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.33 อาจารย์ใหญ่ ร้อยละ 55.77 ครูใหญ่ ร้อยละ 88.50 และเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ร้อยละ 7.69 มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.50 ปริญญาโท ร้อยละ 3.80 ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 91.50 ผู้บริหารโรงเรียนมีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป เป็นส่วนมาก และเป็นผู้เคยมีประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ศึกษาด้วยตนเอง อบรมสัมมนา และจากสถาบันการศึกษาตามลำดับ

2) ผู้จัดระบบสารสนเทศ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 คิดเป็นร้อยละ 60.10 และผู้ช่วยผู้บริหาร ร้อยละ 5.90 ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 87.10 ปริญญาโท ร้อยละ 2.00 ผู้จัดระบบสารสนเทศ เป็นเพศชายและเพศหญิง จำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ โดยการศึกษา ศึกษาด้วยตนเอง และจากการปฏิบัติงาน

5.4.2 สภาพการบริหารการจัดระบบสารสนเทศ

1) ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

(1) การจัดองค์กร มีรูปแบบการจัดระบบสารสนเทศ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ส่วนใหญ่จัดในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 61.20 รองต่อมา คือ ให้ฝ่ายต่าง ๆ จัดระบบสารสนเทศของตนเองโดยเฉพาะซึ่งในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และออกคำสั่งมอบหมายงานให้ บุคลากรปฏิบัติงานในโรงเรียนทุกขนาด สถานที่มักใช้มุมในห้องสมุดหรือห้องพัสดุจัดเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.80

(2) การจัดบุคลากร บุคลากรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล ได้ในโรงเรียนทุกขนาด โดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 34.20 ได้รับการพัฒนาความรู้จากการจัดหาเอกสารให้ศึกษาความรู้เพิ่มเติม ในโรงเรียนทุกขนาดระดับใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 82.30 แต่บุคลากรในการจัดระบบสารสนเทศมีไม่เพียงพอ โดยคิดเป็นร้อยละ 69.20

(3) การจัดงบประมาณ ส่วนใหญ่แล้วทั้งในโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีงบประมาณสนับสนุน โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 80.00 และที่มีงบประมาณ จะได้จากงบประมาณประจำปีของทางราชการ เงินบริจาคของเอกชนและเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉลี่ยประมาณ 2,000 - 5,000 บาท

(4) การจัดวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดระบบสารสนเทศ มีเพิ่มเอกสาร ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคิดเลข เครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ ในการวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์นั้น มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 82.70 มีการชี้แจงบุคลากรและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์

2) ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างผู้จัดระบบสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

(1) การจัดองค์กร รูปแบบการจัดองค์กร รับผิดชอบงานระบบสารสนเทศ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและให้ฝ่ายต่าง ๆ จัดระบบสารสนเทศของตนเองโดยเฉพาะมีจำนวนใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 45.30 และ 43.80 และในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 56.50 นอกจากนี้ ยังใช้มุมในห้องสมุดหรือห้องพัสดุ จัดเป็นสถานที่จัดระบบสารสนเทศ การมอบหมายงาน ส่วนใหญ่แล้วออกเป็นคำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 68.00

(2) การจัดบุคลากร บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดระบบสารสนเทศ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลได้เป็นส่วนใหญ่ได้สนับสนุนให้ผู้จัดระบบสารสนเทศ ได้รับการพัฒนาความรู้ โดยการจัดหาเอกสารให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 79.30 และรองต่อมา คือ ส่งเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนา บุคลากรในการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนใหญ่ มีไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 71.90

(3) การจัดงบประมาณ ส่วนใหญ่แล้วไม่มีงบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 80.50 ส่วนที่มีงบประมาณนั้น จะเป็นงบประมาณประจำปีของทางราชการส่วนหนึ่ง เป็นเงิน บริจาคของเอกชนและเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนโดยเฉลี่ยประมาณ 2,000-5,000 บาท

(4) การจัดวัสดุอุปกรณ์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดระบบสารสนเทศ ตามลำดับ คือ แฟ้มเก็บเอกสาร ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคิดเลข เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้มีการวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ โดยจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ และมีการชี้แจงบุคลากรเกี่ยวกับการใช้

การบริหารการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมาพบว่า การจัดงบประมาณสารสนเทศมีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดบุคลากรสารสนเทศ

5.4.3 ความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศ

ความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมข้อมูลมีความสมบูรณ์ในระดับ น้อย งานธุรการ และการเงิน และงานกิจการนักเรียน ข้อมูลมีความสมบูรณ์ระดับมาก งานอาคารสถานที่ งาน วิชาการ งานบุคลากร และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ระดับน้อย เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความสมบูรณ์ของข้อมูลอยู่ในระดับน้อย ทุกขนาด จากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะ ผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยในโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพความสมบูรณ์ของข้อมูลระดับ มาก

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา อภิปรายผลได้ดังนี้

5.5.1 สภาพการบริหารการจัดระบบสารสนเทศ

1) การจัดองค์กร รูปแบบการจัดส่วนใหญ่ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และให้ฝ่ายต่าง ๆ จัดระบบสารสนเทศของตนเองโดยเฉพาะ รูปแบบที่จัดน้อย คือ การจัดให้มีการเฉพาะกิจรับผิดชอบ จะเห็นได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่แล้วจะบริหารงานองค์กร โดยการออกคำสั่งมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติการสอน เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) กล่าวถึง สภาพปัญหาการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของหน่วยงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าหน่วยงานระดับอำเภอลงไปถึงโรงเรียนยังไม่มีการหรือกรอบอัตรารองรับ ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องใช้คำสั่งของโรงเรียนจัดองค์กรสารสนเทศขึ้น ส่วนสถานที่ในการปฏิบัติงานจะขึ้นอยู่กับห้อง เช่น ห้องสมุด ห้องพัสดุ เป็นห้องปฏิบัติการศูนย์สารสนเทศ เนื่องจากไม่มีห้องโดยเฉพาะ สำหรับปัญหาการไม่มีห้องปฏิบัติงานเป็นสัดส่วนนั้น ตรงกับผลงานการวิจัยของ อนุภาพ บุญชัย (2536) โรงเรียนประถมศึกษาขาดห้องปฏิบัติการจัดระบบสารสนเทศ และให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจะทำอำนวยการ จัดให้มีห้องปฏิบัติงานให้เป็นสัดส่วนเพื่อความคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาควรได้พัฒนารูปแบบการจัดองค์กร ซึ่งผลการวิจัยของ ธนา จินดาวงศ์ (2534) เสนอแนะให้มีการจัดองค์กรสารสนเทศ 3 องค์กร โดยจัดให้มี คณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียน ศูนย์สารสนเทศของโรงเรียน และงานสารสนเทศของฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน ในทัศนะของผู้วิจัย มีความคิดเห็นสอดคล้องกับ ธนา จินดาวงศ์ (2534) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนทั้ง 3 องค์กร ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศ

2) การจัดบุคลากร บุคลากรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเก็บรวบรวมข้อมูล และขึ้นตรวจสอบข้อมูลได้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้กล่าวถึงกระบวนการ และขั้นตอนในการบริหารและการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ มี 6 ขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 ขั้นตรวจสอบข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นประมวลผลข้อมูล ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล ขั้นที่ 5 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 6 ขั้นนำข้อมูลไปใช้ จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยบุคลากร

มีความรู้อยู่ในระดับชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ความรู้ความชำนาญในชั้นอื่น ๆ มีน้อย

การได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนใหญ่ได้รับการจัดหาเอกสารให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รองลงมา คือ การส่งเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนา การจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน ศึกษาจากโรงเรียนอื่น ๆ ตามลำดับ เนื่องจากบุคลากรในการจัดระบบสารสนเทศเป็นครูผู้ปฏิบัติการสอน จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการพัฒนาความรู้ สิ่งแรกที่ผู้บริหารสนับสนุน คือ การจัดหาเอกสาร ตำรา ให้ศึกษาเป็นอันดับแรกเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบแนวทางแต่วิธีที่จะให้เข้าใจยิ่งขึ้น ก็คือ การส่งเข้ารับการอบรม แผนนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้เริ่มการจัดระบบสารสนเทศนั้น ได้แต่งตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญและคณะทำงาน ทำหน้าที่เรื่องข้อมูลพื้นฐาน มีหน้าที่กำหนดข้อมูลพื้นฐานในแต่ละระดับ และฝึกอบรมบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2527 มานั้น ส่วนใหญ่จะได้รับการจัดอบรมในระดับสูงก่อน ส่วนในระดับปฏิบัติการในโรงเรียนมีน้อยมาก ดังนั้น ในโรงเรียนประถมศึกษาจึงได้รับการพัฒนาโดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน นอกจากทำการสอนแล้ว ยังมีหน้าที่ทำงานด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้วย แต่การพัฒนาความรู้ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ยังไม่ได้รับการพัฒนาโดยตรง ซึ่งทำให้การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเท่าที่ควร ครูต้องทำหน้าที่หลายด้าน ทำให้บุคลากรมีไม่เพียงพอในการจัดระบบสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรชาติ สันทรัพย์ (2528) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบยังขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ แม้ในระดับจังหวัดก็ยังมีปัญหาการขาดความรู้ จึงเห็นควรได้มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศให้มากยิ่งขึ้น

3) การจัดงบประมาณ ผลการวิจัย พบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดระบบสารสนเทศ งบประมาณประจำปีของทางราชการมีน้อยมากในการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนจากเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนจากการบริจาคของเอกชน ตรงกับผลการวิจัยของ สำราญ สำราญวงศ์ (2535) ได้ศึกษาปัญหาการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 7 พบปัญหางบประมาณการจัดไม่เพียงพอ เช่นเดียวกันกับ โรงเรียนประถมศึกษา

4) การจัดวัสดุอุปกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดระบบสารสนเทศ โดยมีแฟ้มเอกสารในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง รองต่อมา คือ ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคิดเลข สิ่งที่มีน้อยมากในโรงเรียนประถมศึกษา คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ผู้จัดระบบสารสนเทศจึงสามารถเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลได้ ส่วนการประมวลผลข้อมูลนั้นมีในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากขาดเครื่องมือประมวลผลข้อมูล ปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์มีบทบาทสำคัญต่อหน่วยงานทุกระดับ และมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปี 2538 เป็น "ปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทย" สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มอบให้กองนโยบายและแผน พิจารณาจัดกิจกรรมพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียน ดังนั้น เครื่องมือในการจัดจึงควรได้พัฒนาให้โรงเรียนประถมศึกษา ให้มีโอกาสได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดระบบสารสนเทศ นอกจากนี้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดระบบสารสนเทศจะมีการวางแผนการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ และมีการชี้แจงบุคลากรเกี่ยวกับการใช้ ทั้งนี้เนื่องจาก วัสดุอุปกรณ์ในการจัดระบบสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็น จึงต้องมีการวางแผน อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533) ได้ทำการวิจัย พบว่าการจัดระบบสารสนเทศขาดแนวปฏิบัติในการจัดทำข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากขาดปัจจัยทางด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ เช่นเดียวกับ สุรชาติ สันทรัพย์ (2528) ได้พบว่า ผลการวิจัย มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ประมวลผลข้อมูล และ ร้อยตรี ชัยวัฒน์ บุญศิริวัฒน์ (2532) ศึกษาผลการวิจัย พบว่าศูนย์ข้อมูลขาดเครื่องคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ทางเทคนิค

จะเห็นได้ว่าวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดระบบสารสนเทศ มีความสำคัญมากในการประมวลผลข้อมูล

ในการบริหารการจัดระบบสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการจัดระบบสารสนเทศ มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดงบประมาณการจัดระบบสารสนเทศ มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การขาดบุคลากร ผลการวิจัยที่มีปัญหาการขาดงบประมาณสอดคล้องกับผลงานของสำราญ สำราญณรงค์ (2535) ส่วนปัญหาการขาดบุคลากรน้อยกว่าทุกด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในเบื้องต้น ด้านการจัดองค์กรที่บุคลากรสารสนเทศมีไม่เพียงพอถึงร้อยละ 69.20 ถึง 71.90 แต่เนื่องจากโรงเรียนมีความชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับกรอบอัตรารองรับบุคลากรจัดระบบสารสนเทศ ซึ่งไม่มีในโรงเรียนประถมศึกษา จึงได้มอบหมายหน้าที่ให้ครูผู้สอน เป็นผู้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศไปด้วย

เป็นการแก้ปัญหาคาดแคลนบุคลากรได้ ทำให้ปัญหาส่วนนี้ลดน้อยลง

5.5.2 สภาพความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศ ในการศึกษาสภาพความสมบูรณ์ การจัดระบบสารสนเทศ 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มาก มี 2 งาน เรียงตามลำดับ ได้แก่ งานธุรการและการเงิน และงานกิจการนักเรียน ส่วนข้อมูลที่มีความสมบูรณ์น้อย มี 4 งาน เรียงตามลำดับ ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานวิชาการ งานบุคลากร และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนทุกขนาดมีความสมบูรณ์ของข้อมูลในระดับน้อย แต่เฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ ผลการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ข้อมูลมีความสมบูรณ์ในระดับมาก

จากผลการวิจัย งานธุรการและการเงิน มีความสมบูรณ์มากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เป็นงานที่ปฏิบัติตามระเบียบ โดยเฉพาะหลักฐานการเงินต้องเก็บไว้ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ ข้อมูลจึงมีความสมบูรณ์มาก ส่วนงานกิจการนักเรียน ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์รองลงมา งานกิจการนักเรียน เป็นงานเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่ การสำรวจสำมะโนนักเรียน การสมัครเข้าเรียน การจัดกิจกรรมของนักเรียน งานประเภทนี้เป็นงานปฏิบัติตามนโยบายหน่วยเหนือ และปฏิบัติตามโครงการสัมพันธ์กันทุกระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงมีความสมบูรณ์มาก การสำรวจสำมะโนนักเรียน สามารถนำข้อมูลใช้คาดการณ์เกี่ยวกับแนวโน้มการส่งเด็กเข้าเรียนในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนา จินดาวัฒนะ (2534) ข้อมูลที่จัดเก็บมาก ได้แก่ ข้อมูลนักเรียน การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาชั้น งานวิชาการเป็นงานภารกิจหลักของโรงเรียน แต่ข้อมูลมีความสมบูรณ์น้อย ทั้งนี้เนื่องจาก ผลของการบริหารงานวิชาการมีผลกระทบทางวินัยของข้าราชการน้อยกว่างานธุรการและการเงิน ซึ่งเป็นงานปฏิบัติตามระเบียบ ความสมบูรณ์ของข้อมูลจึงมีน้อยกว่า เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์เป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน สมาคมครูผู้ปกครอง กองทุนมูลนิธิ แต่ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลมีความสมบูรณ์ระดับน้อย จะเห็นได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าวเท่าที่ควร

ในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ข้อมูลมีความสมบูรณ์ระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการจัด

ระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการจัดยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ไม่มีศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศ ทั้งในระดับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และระดับโรงเรียน การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเพียงการสำรวจเป็นคราว ๆ ไป ข้อมูลจึงมีความสมบูรณ์น้อย แต่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ข้อมูล ทั้ง 6 ด้าน จะมีความสมบูรณ์กว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากความพร้อมในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์มีปริมาณมากกว่านั่นเอง จึงทำให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ค่อนข้างมาก นอกจากนี้แล้วโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา เริ่มเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ข้อมูลยังมีค่อนข้างน้อย ความสมบูรณ์จึงมีในระดับน้อย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีการดำเนินงานด้านการวางแผนและบริหารงานด้วยข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ มีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ แนวการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ระบบข้อมูลและสารสนเทศ แบ่งออกเป็นกลุ่มตามโครงสร้างหลัก 6 งาน ได้แก่ 1) งานวิชาการ 2) งานกิจการนักเรียน 3) งานบุคลากร 4) งานอาคารสถานที่ 5) งานธุรการและการเงิน 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โครงสร้างหลัก 6 งาน แต่ละงานประกอบด้วยข้อมูลย่อย โดยมีคุณสมบัติของข้อมูล คือ ถูกต้องเพียงพอ ตรงต่อความต้องการ ทันเวลา และเป็นปัจจุบัน ข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องครอบคลุมภารกิจของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเพื่อการบริหารหรือการวางแผน หากหน่วยงานมีข้อมูลสารสนเทศตรงและครอบคลุมภารกิจมากเพียงใดก็จะสามารถนำมาใช้เพื่อการบริหาร และการวางแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงนั้น

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ ดังต่อไปนี้

1) ควรให้ความสำคัญในการนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารและวางแผนพัฒนาการจัดการประถมศึกษาในโรงเรียน

- 2) ควรสนับสนุนงบประมาณโรงเรียน และจัดบุคลากรที่รับผิดชอบเรื่องนี้ไว้อย่างเด่นชัด
- 3) ควรสนับสนุนบุคลากรได้พัฒนาความรู้ให้มากยิ่งขึ้น โดยส่งครูผู้จัดระบบสารสนเทศเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษางานเพื่อนำความรู้มาพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศ
- 4) ควรสนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการศูนย์สารสนเทศโดยเฉพาะในโรงเรียน
- 5) ควรพัฒนาความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศ ตามลำดับงานดังนี้
 - (1) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - (2) งานบุคลากร
 - (3) งานวิชาการ
 - (4) งานอาคารสถานที่
 - (5) งานกิจการนักเรียน
 - (6) งานธุรการและการเงิน
- 6) ควรพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ โดยเน้นคุณสมบัติถูกต้อง เพียงพอ ตรงต่อความต้องการ ทันต่อเวลา และเป็นปัจจุบัน
- 7) ควรพัฒนาความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศ ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นอันดับแรก โดยเน้นข้อมูลการจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง ข้อมูลการตั้งกองทุนหรือมูลนิธิของโรงเรียน ข้อมูลอาชีพ รายได้เฉลี่ยของนักเรียน
- 8) ควรพัฒนาความสมบูรณ์ของข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศ ด้านงานบุคลากร เป็นอันดับที่สอง โดยเน้นข้อมูลจำนวนครูที่ลาศึกษาต่อในรอบปี ข้อมูลจำนวนครูเกษียณอายุ ข้อมูลจำนวนครูที่ขอย้ายในรอบปี ข้อมูลจำนวนครูที่ได้รับวุฒิสูงขึ้น ข้อมูลจำนวนครูไม่ช่วยราชการและมาช่วยราชการ และข้อมูลจำนวนครูประจำการที่ทางการจัดบ้านพักให้
- 9) งานวิชาการเป็นงานภารกิจหลักของโรงเรียน ผลการวิจัยข้อมูลมีความสมบูรณ์น้อย จึงควรได้พัฒนาข้อมูลเป็นอันดับต่อมา เพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการเกิดประสิทธิภาพ จึงควรจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ โดยเน้นข้อมูลการจัดทำสื่อการสอน ข้อมูลจำนวนนักเรียนที่เรียนเก่งเป็นพิเศษ ข้อมูลจำนวนงานเลือกวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ควรได้พิจารณาสนับสนุนแนวทางการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1) ภูมิทัศน์สารสนเทศระดับจังหวัด เพื่อประสานการดำเนินงานระหว่างระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับโรงเรียน

2) กระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียน เห็นความสำคัญในการใช้สารสนเทศ ในกระบวนการวางแผน และการบริหารโรงเรียน

3) การจัดโครงการอบรม สัมมนาให้กับบุคลากร เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

4) การจัดให้มีเครื่องมือหรือแบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มาตราฐาน นำไปใช้ได้ ในโรงเรียนประถมศึกษา

5) ควบสนับสนุนโรงเรียนต้นแบบการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

6) ควบมีการติดตามประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

5.6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1) ควบนโยบายส่งเสริมการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

2) ควบจัดให้มีศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศ

3) ควบสนับสนุนด้านงบประมาณสารสนเทศให้เพียงพอในการจัดระบบสารสนเทศ ในโรงเรียน

4) ควบสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน

5) ควบจัดทำเอกสารความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษา ให้ครบทุกโรงเรียน

6) ควบสนับสนุนโครงการจัดอบรมบุคลากรจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

7) ควบมีการติดตามประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษา

5.6.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควบศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดระบบสารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

2) ควบศึกษาการจัดระบบสารสนเทศโดยการสำรวจ สัมภาษณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่

- 3) ควรรู้ศึกษาการจัดระบบสารสนเทศด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่มีผลต่อการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา
- 4) ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา
- 5) ควรวิจัยการประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

หอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น